

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžsk/4/2019
Identifikačné číslo spisu: 7013200625
Dátum vydania rozhodnutia: 27.10.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hatalová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:7013200625.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne (sťažovateľky): G. R., narodená dňa XX.XX.XXXX, E. XX, proti žalovanému: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, odbor pomoci v hmotnej núdzi, Špitálska 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti oznámenia žalovaného č. UPS/US1/SSVOPHN/BEZ/2013/4331-008 zo dňa 03.04.2013, o kasačnej sťažnosti sťažovateľky proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 7S/78/2013-77 zo dňa 11.03.2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I. Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Poprad, pracovisko Levoča, ako orgán verejnej správy prvej inštancie, rozhodnutím č. PP2/RPHN/SOC/2013/20233 zo dňa 06.02.2013 podľa ustanovenia § 29 ods. 5 zákona č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi (ďalej len „zákon o pomoci v hmotnej núdzi“) zastavil žalobkyni príspevky v trvaní 6 mesiacov od 01.01.2013 dôvodiac, že žalobkyňa si nespĺnila povinnosť podľa ustanovenia § 29 ods. 3 zákona o pomoci v hmotnej núdzi, keď neoznámila skutočnosť, že počas poberania dávky a príspevkov v hmotnej núdzi mala v roku 2010 a 2012 príjem.

2. Žalovaný oznámením č. UPS/US1/SSVOPHN/BEZ/4331-008 zo dňa 03.04.2013 žalobkyňu informoval, že zákonná lehota na podanie odvolania voči prvoinštančnému rozhodnutiu uplynula dňa 27.02.2013, preto ňou podané odvolanie dané na poštovú prepravu na nepríslušný orgán dňa 27.02.2013, ktorý odstúpil odvolanie na príslušný orgán dňa 08.03.2013, bolo podané po zákonom stanovenej lehote a rozhodnutie orgánu verejnej správy prvej inštancie nadobudlo právoplatnosť dňa 27.02.2013. Z uvedených dôvodov druhoinsančný orgán nemohol vo veci konať a preskúmať právoplatné prvoinštančné rozhodnutie.

II. Konanie na krajskom súde

3. Krajský súd napadnutým uznesením podľa ustanovenia § 98 ods. 1 písm. g) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S. s. p.“ alebo „Správny súdny poriadok“) žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala preskúmania zákonnosti oznámenia žalovaného, odmietol ako neprípustnú. Náhradu trov konania nepriznal žiadnemu z účastníkov.

4. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia krajský súd uviedol, že z ustanovení S.s.p. vyplýva, že na to, aby sa mohla fyzická osoba, resp. právnická osoba úspešne domáhať ochrany svojich práv v zmysle príslušných ustanovení S.s.p., je potrebné splniť zákonom stanovené podmienky. Jednou zo základných podmienok v zmysle ustanovenia § 7 písm. a) S.s.p. je, že žalobou možno napadnúť len také rozhodnutie, ktoré po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis nadobudlo právoplatnosť. Musí teda v zásade ísť o také rozhodnutie, ktoré nadobudlo právoplatnosť až po povinnom využití riadneho opravného prostriedku.

5. V ďalšom uviedol, že správny súd pri posudzovaní predmetu konania vychádzal z celého predloženého administratívneho spisu a zistil, že námietky žalobkyne smerujú k preskúmaniu zákonnosti postupu a oznámenia žalovaného vo veci zastavenia príspevkov od 01.01.2013 na 6 mesiacov, t. j. rozhodnutia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Poprad, pracovisko Levoča spis. zn. PP2/RPHN/SOC/2013/20233 zo dňa 06.02.2013. Správny súd mal z administratívneho spisu žalovaného za preukázané, že žalobkyňa rozhodnutie úradu prevzala dňa 12.02.2013 a hoci toto rozhodnutie obsahovalo riadne poučenie o tom, v akej lehote a kde, t. j. na akom správnom orgáne má odvolanie podať (§ 54 ods. 2 Správneho poriadku), žalobkyňa podala odvolanie v posledný deň odvolacej lehoty, t. j. 27.02.2013 na nepríslušný správny orgán (ÚPSVaR SR, pracovisko Košice), ktorý ho následne doručil ÚPSVaR SR Bratislava, ktorý ho následne odstúpil listom dňa 06.03.2013 na poštovú prepravu dňa 08.03.2013 a doručil príslušnému úradu - ÚPSVaR SR Poprad, pracovisko Levoča až dňa 12.03.2013. Z uvedeného podľa krajského súdu vyplýva, že žalobkyňa (potom čo bolo jej odvolanie doručené príslušnému správnomu orgánu), v skutočnosti podala odvolanie až dňa 08.03.2013, t. j. po márnom uplynutí odvolacej lehoty, a preto napadnuté prvoinštančné rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňom 28.02.2013.

6. V tejto súvislosti správny súd poukázal na ustálenú súdnu prax, v zmysle ktorej na zachovanie lehoty na podanie odvolania stačí, ak sa odvolanie odovzdalo na poštovú prepravu v posledný deň lehoty, avšak len vtedy, ak sa v súlade s ustanovením § 54 ods. 2 Správneho poriadku adresovalo orgánu, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal (R 13/2000).

7. Správny súd zdôraznil, že nakoľko rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Poprad, pracovisko Levoča spis. zn. PP2/RPHN/SOC/2013/20233 zo dňa 06.02.2013 v dôsledku nevyužitia možnosti podať proti nemu odvolanie včas, nadobudlo právoplatnosť dňa 28.02.2013 a zákon o pomoci v hmotnej núdzi v ustanovení § 25 ods. 2 neumožňuje toto právoplatné rozhodnutie preskúmať mimo odvolacieho konania a nepripúšťa ani obnovu konania, vzhľadom na ustanovenie § 60 Správneho poriadku sa správne orgány už nemohli zaoberať otázkou zákonnosti daného rozhodnutia.

8. Konštatoval, že v danom prípade má oznámenie žalovaného spis. zn. UPS/US1/SSVOPHN/BEZ/2013/4331-008 zo dňa 03.04.2013 informačný charakter (nenahrádza rozhodnutie odvolacieho orgánu, pretože predmetné rozhodnutie vo veci zastavenia príspevkov od 01.01.2013 na 6 mesiacov nadobudlo právoplatnosť).

9. S odkazom na vyššie uvedené správny súd dospel k záveru, že žaloba žalobkyne je neprípustná, lebo smeruje proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy, ktoré za daných okolností nie je spôsobilé na súdny prieskum, preto podľa ustanovenia § 98 ods. 1 písm. g) S.s.p. žalobu ako neprípustnú odmietol a žiadnemu z účastníkov konania nepriznal právo na náhradu trov konania.

III. Konanie na kasačnom súde

10. Uznesenie napadla sťažovateľka kasačnou sťažnosťou z dôvodu, že ide o nesprávne a nezákonné rozhodnutie krajského súdu, ktorý nielenže nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ale aj rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia a navyše žaloba bola nezákonne odmietnutá (§ 440 ods. 1 písm. f), g) a j) S.s.p.).

11. Uviedla, že v predmetnom prípade nejde o zmeškanie lehoty žalobkyňou, lebo v zmysle ustanovenia § 27 ods. 3 Správneho poriadku žalobkyňa stihla lehotu, ale správneho orgánu ide o to, že v zmysle ustanovenia § 49 Správneho poriadku by sám správny orgán nestihol lehotu v zmysle ust. § 49 ods. 2 Správneho poriadku. Mala za to, že z vyjadrenia správneho orgánu, listov ako aj z odôvodnenia rozsudku je preukázané, že lehota bola dodržaná. V ďalšom namietala, že vydaním rozhodnutia správneho orgánu a správneho súdu došlo k porušeniu ustanovení ústavy. Záverom navrhla, aby kasačný súd uznesenie krajského súdu v celom rozsahu zrušil a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie.

12. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti vyjadril v podaní zo dňa 16.05.2019, v ktorom poukázal na ustanovenie § 27 ods. 3 Správneho poriadku, z ktorého vyplývajú dve podmienky, ktoré musia byť splnené zo strany oprávnenej osoby, ak má byť jej procesný úkon právne účinný - musí byť vykonaný voči príslušnému správneho orgánu a musí byť vykonaný včas, teda v rámci procesnej lehoty. Konštatoval, že tým, že žalobkyňa odvolanie podala posledný deň lehoty na nepríslušný orgán, sama sa vystavila zmeškaniu procesnej lehoty na podanie odvolania. Vzhľadom na uvedené žalovaný vyjadril názor, že kasačná sťažnosť je účelová, a preto navrhol, aby ju kasačný súd zamietol.

IV. Právny názor NS SR

13. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podala sťažovateľka včas (§ 443 ods. 1 S.s.p.), je prípustná (§ 439 S.s.p.) a bola podaná oprávneným subjektom (§ 442 ods. 1 S.s.p.), preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačnú sťažnosť je potrebné ako nedôvodnú zamietnuť.

14. Predmetom kasačnej sťažnosti bolo uznesenie krajského súdu, ktorým odmietol žalobu, ktorou sa sťažovateľka domáhala preskúmania zákonnosti oznámenia žalovaného č. UPS/US1/SSVOPHN/BEZ/2013/4331-008 zo dňa 03.04.2013, ktorým jej bolo oznámené, že prvoinštančné rozhodnutie č. PP2/RPHN/SOC/2013/20233 zo dňa 06.02.2013 nadobudlo právoplatnosť dňa 27.02.2013 a druhoinsančný orgán nemôže vo veci konať a preskúmať toto právoplatné rozhodnutie, a preto primárne v medziach kasačnej sťažnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako kasačný súd, preskúmal uznesenie krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci kasačného konania skúmal aj napadnuté oznámenie žalovaného, najmä z toho pohľadu, či kasačné námietky sťažovateľky sú spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého uznesenia krajského súdu.

Podľa § 7 písm. a) S.s.p., správne súdy nepreskúmajú právoplatné rozhodnutia orgánov verejnej správy a opatrenia orgánov verejnej správy, ak účastník konania pred ich právoplatnosťou nevyčerpal všetky riadne opravné prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis; povinnosť vyčerpať všetky riadne opravné prostriedky sa nevzťahuje na prokurátora a zainteresovanú verejnosť, ak táto nebola na podanie riadneho opravného prostriedku oprávnená,

Podľa § 27 ods. 3 správneho poriadku, lehota je zachovaná, ak sa posledný deň lehoty podanie podá na správnom orgáne uvedenom v § 19 ods. 4 alebo ak sa podanie odovzdá na poštovú prepravu.

Podľa § 54 ods. 1 správneho poriadku, odvolanie sa podáva na správnom orgáne, ktorý napadnuté

rozhodnutie vydal.

Podľa § 54 ods. 2 správneho poriadku, odvolanie treba podať v lehote 15 dní odo dňa oznámenia rozhodnutia, ak inú lehotu neustanovuje osobitný zákon.

15. Kasačný súd z predloženého súdneho a pripojeného administratívneho spisu zistil, že dňa 06.02.2013 Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Poprad, pracovisko Levoča, ako orgán verejnej správy prvej inštancie, rozhodnutím č. PP2/RPHN/SOC/2013/20233 podľa ustanovenia § 29 ods. 5 zákona o pomoci v hmotnej núdzi zastavil sťažovateľke príspevky v trvaní 6 mesiacov od 01.01.2013 z dôvodu nesplnenia povinnosti vyplývajúcej z ustanovenia § 29 ods. 3 zákona o pomoci v hmotnej núdzi.

16. Kasačný súd má za preukázané, že sťažovateľka si rozhodnutie orgánu verejnej správy prvej inštancie prevzala dňa 12.02.2013. Dňa 27.02.2013 odovzdala sťažovateľka na poštovej preprave odvolanie voči prvoinštančnému rozhodnutiu s tým, že ako adresáta označila nepríslušný správny orgán - Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, pracovisko Košice, a to napriek tomu, že podľa poučenia obsiahnutého v rozhodnutí č. PP2/RPHN/SOC/2013/20233 zo dňa 06.02.2013 bola oprávnená podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Poprad, pracovisko Levoča.

17. Odvolanie sťažovateľky bolo Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny, pracovisko Košice doručené dňa 01.03.2013 a následne bolo postúpené Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, ktorý listom zo dňa 06.03.2013, odovzdaným na poštovú prepravu dňa 08.03.2013, odoslal odvolanie sťažovateľky príslušnému správnenému orgánu. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Poprad, pracovisko Levoča prevzal odvolanie sťažovateľky dňa 12.03.2013.

18. Žalovaný listom „Oznámenie“ č. UPS/US1/SSVOPHN/BEZ/2013/4331-008 zo dňa 03.04.2013 informoval sťažovateľku, že odvolanie proti rozhodnutiu č. PP2/RPHN/SOC/2013/20233 zo dňa 06.02.2013 spolu so spisovou dokumentáciou prvoinštančného orgánu mu bolo doručené dňa 26.03.2013. Zo spisovej dokumentácie zistil, že v zmysle zákona o správnom konaní sa za rozhodujúci dátum podania odvolania považuje dátum 08.03.2013, kedy nepríslušný správny orgán (Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny) podal odvolanie sťažovateľky na poštovú prepravu na príslušný správny orgán (Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Poprad). Poznamenal, že vzhľadom na uplynutie zákonnej lehoty na podanie odvolania, rozhodnutie o zastavení príspevkov v trvaní 6 mesiacov odo dňa 01.01.2013 nadobudlo právoplatnosť dňa 27.02.2013, preto nebolo možné vo veci konať a právoplatné druhoінштанčné rozhodnutie preskúmať.

19. Krajský súd napadnutým uznesením žalobu o preskúmanie Oznámenia žalovaného odmietol ako neprípustnú z dôvodu, že smeruje proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy, ktoré nie je spôsobilé na súdny prieskum.

20. Sťažovateľka v kasačnej sťažnosti namietala nezákonnosť a nesprávnosť uznesenia krajského súdu o odmietnutí žaloby ako neprípustnej z dôvodov podľa ustanovenia § 440 ods. 1 písm. f/, g/ a j/ S.s.p. Kasačný súd vyhodnotil námietky sťažovateľky za nedôvodné z dôvodov uvedených nižšie.

21. Na tomto mieste považuje kasačný súd za dôležité dať do pozornosti, že zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy je v zásade preskúmateľná súdmi, avšak preskúmateľnosť je limitovaná ustanoveniami Správneho súdneho poriadku. K obmedzeniam, ktoré ustanovuje Správny súdny poriadok patrí aj predpoklad, že žalobou je napadnuté rozhodnutie, ktoré po vyčerpaní vo veci prípustných riadnych opravných prostriedkov nadobudlo právoplatnosť. Povinnosť vyčerpať riadny opravný prostriedok je tým najtypickejším prejavom zásady subsidiarity správneho súdnictva založenej na preferencii odstránenia nezákonnosti prostriedkami administratívneho práva pred súdnym prieskumom. Pod riadnym opravným prostriedkom je pritom nutné rozumieť taký, ktorý sa podáva proti neprávoplatnému rozhodnutiu. Táto podmienka vychádza z chápania správneho súdnictva ako tzv. ultima ratio, teda posledného možného spôsobu nápravy. Rovnako je potrebné poukázať na princíp

„práva patria bdelým“, t. j. pokiaľ má žalobca za to, že v jeho veci bolo nesprávne rozhodnuté, má možnosť podať v lehote 15 dní odo dňa doručenia rozhodnutia odvolanie, o čom musí byť riadne poučený (sťažovateľka bola riadne poučená o lehote na podanie odvolania, ako aj o tom, na ktorý orgán má odvolanie podať).

22. S poukazom na vyššie uvedené má kasačný súd za preukázané, že sťažovateľka prvoinštančné rozhodnutie zo dňa 06.02.2013 prevzala dňa 12.02.2013 a hoci bola vo veci odvolacieho konania riadne poučená orgánom verejnej správy prvej inštancie podľa § 54 ods. 1 a 2 Správneho poriadku v akej lehote a kam má podať odvolanie, odvolanie podala sťažovateľka na poštovú prepravu posledný deň odvolacej lehoty t. j. 27.02.2013 na nepríslušný správny orgán (Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, pracovisko Košice), ktorý ho následne doručil Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, ktorý ho listom zo dňa 06.03.2013 odstúpil na poštovú prepravu dňa 08.03.2013, s tým že príslušnému úradu - Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Poprad, pracovisko Levoča bolo doručené dňa 12.03.2013.

23. Z uvedeného pre kasačný súd vyplýva, že sťažovateľka v skutočnosti podala odvolanie až dňa 08.03.2013 - potom, čo bolo jej odvolanie odstúpené príslušnému orgánu verejnej správy, čo bolo až po márnom uplynutí odvolacej lehoty. Z uvedených dôvodov napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy prvej inštancie nadobudlo právoplatnosť dňa 28.02.2013.

24. V súvislosti s uvedeným poukazuje kasačný súd na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6SŽ 111/98 zo dňa 26.02.1999 (R 13/2000), z ktorého vyplýva, že pre zachovanie lehoty na podanie odvolania stačí, ak sa odvolanie odovzdalo na poštovú prepravu posledný deň lehoty, avšak len vtedy, ak sa v súlade s ustanovením § 54 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. adresovalo orgánu, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal.

25. K námietke sťažovateľky, že z ustanovenia § 27 ods. 3 Správneho poriadku vyplýva, že lehota je zachovaná, ak sa podanie posledný deň lehoty podá na správnom orgáne alebo ak sa odovzdá na poštovú prepravu, vychádzajúc z vyššie uvedeného, kasačný súd uvádza, že v zmysle ustanovenia § 27 ods. 3 Správneho poriadku platí, že ak sa podanie neurobilo na príslušnom orgáne, alebo nebolo adresované príslušnému orgánu, lehota sa bude považovať za zachovanú len vtedy, ak nepríslušný orgán podanie najneskôr do konca tejto lehoty doručí príslušnému správnomu orgánu. V opačnom prípade nastávajú také účinky, aké sú spojené s márnym uplynutím lehoty.

26. Vo svetle uvedeného nemohol postupovať kasačný súd inak, ako vyhodnotiť za zákonný postup orgánu verejnej správy prvej inštancie, ktorý vyhodnotil odvolanie za oneskorene podané a toto následne odstúpil žalovanému na ďalšie vybavenie. V súlade so zákonom postupoval aj žalovaný, ktorý vo forme „Oznámenia“ informoval sťažovateľku o nemožnosti preskúmania právoplatného rozhodnutia o pozastavení príspevkov v trvaní 6 mesiacov od 01.01.2013.

27. Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že kasačná sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu krajského súdu sa podstatne neodlišovala od dôvodov podanej žaloby o preskúmanie zákonnosti Oznámenia žalovaného, s ktorej dôvodmi sa krajský súd v plnom rozsahu vysporiadal a jeho skutkové zistenia aj právne závery považuje kasačný súd za vecne správne.

28. Pokiaľ teda, krajský súd považoval oznámenie žalovaného za súladné so zákonom a žalobu sťažovateľky podľa § 98 ods. 1 písm. g) S.s.p. odmietol ako neprípustnú, kasačný súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením jeho rozhodnutia, pričom na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia uviedol ďalšie dôvody, ktoré sú uvedené vyššie.

29. Po preskúmaní podanej kasačnej sťažnosti kasačný súd konštatuje, že s právnymi námietkami sťažovateľky sa krajský súd v rozhodnutí riadne vysporiadal a nenechal otvorenú žiadnu spornú otázku, riešenie ktorej by zostalo na kasačnom súde, a preto ďalšie námietky uvedené v kasačnej sťažnosti vyhodnotil najvyšší súd ako bezpredmetné, ktoré neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť

rozhodnutia. Z uvedeného dôvodu kasačnú sťažnosť podľa § 461 S. s. p. ako nedôvodnú zamietol.

30. O náhrade trov kasačného konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že sťažovateľke, ktorá v tomto konaní nemala úspech, nárok na ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 S. s. p. a analogicky podľa § 167 ods. 1 S. s. p.) a rovnako aj žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal (§ 467 ods. 1 S. s. p. a analogicky podľa § 168 S. s. p.).

31. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijal uznesenie jednomyselne (§ 139 ods. 4 S.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok n i e j e prípustný.